

Epäasialliseen käyttöön puuttumisen toimintamalli

Suomen Taitoluisteluliitto

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 24.9.2024

Johdanto

- Olympiakomitea, Väestöliitto ja Suomen Taitoluisteluliitto ohjeistavat, että Taitoluisteluliiton jäsenseuralla tulee olla toimintamalli ristiriitatilanteiden selvittämistä varten.
- Taitoluisteluseura kehittää ja valmistelee jäsenistölleen matalan kynnyksen toimintamallin epäasialliseen käytökseen puuttumiseen.
 - Tämä dokumentti antaa pohjan toimintamallin rakentamiselle
- Toimintamallia ohjaa luottamuksellisuus, puolueettomuus ja vuorovaikutteisuus.
- Prosessi perustuu varhaiseen puuttumiseen, läpinäkyvyyteen, reiluuteen ja avoimuuteen.
- Toimintamalli soveltuu tilanteisiin, joissa henkilö (luistelija, vanhempi, valmentaja, vapaaehtoinen tai toimihenkilö) on kokenut tullessa väärin- tai epäreilusti kohdelluksi, kiusatuksi, syrjityksi tai muutoin epäasiallisen käytöksen tai toiminnan kohteeksi.

Toimintamallin perusta:

Taitoluisteluliiton vastuullisuusohjelma

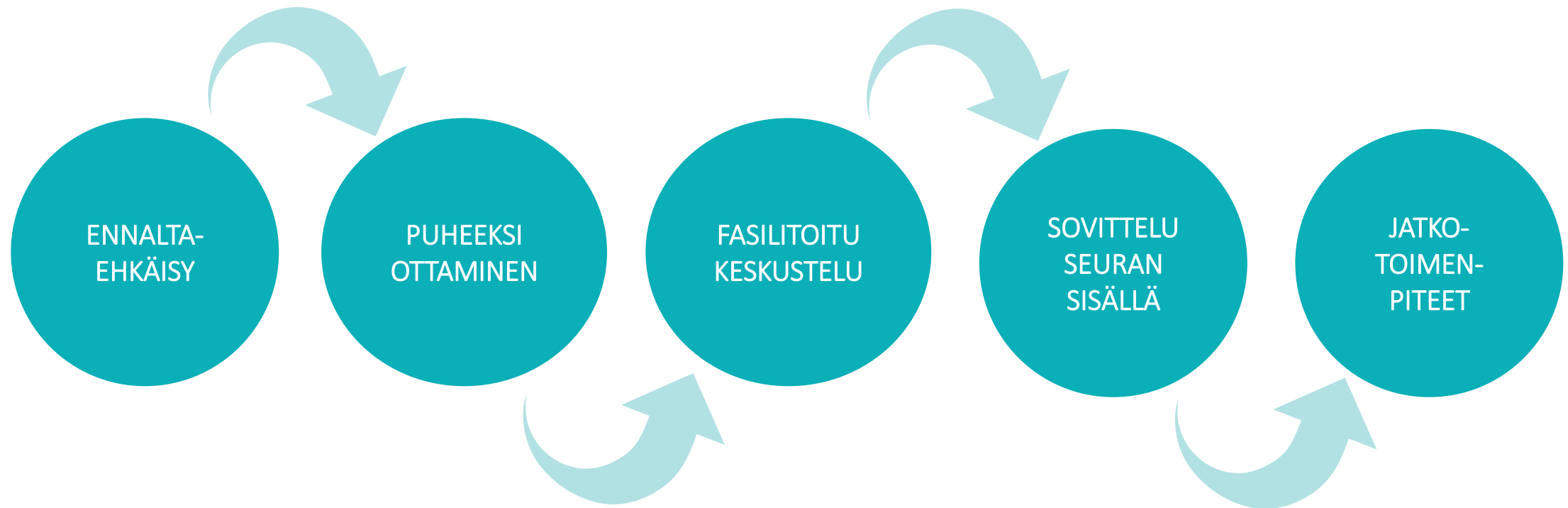
Turvallinen
toimintaympäristö

YDINPERIAATTEEMME

Turvaamme
toimintaamme
kiusaamiselta, häirinnältä
ja epäasialliselta
käytökseltä.

#luistellaan ihmisiksi

Toimintamalli pähkinäkuoressa

Ennaltaehkäisy - *pidä huolta seurastasi*

- Varmista, että seuran toimintasäännöt ovat ajan tasalla
 - Toimintasääntöjä on syytä täydentää toimintakäsikirjan eettisellä säännöstöllä tarpeen mukaan
- Varmista, että seuran toimintakäsikirja on ajan tasalla ja sisältää **epäasialliseen käytökseen puuttumisen mallin**
 - Seuran jäsenet sitoutuvat toimintakäsikirjaan kausittain ilmoittautuessaan uudelle kaudelle
- Luo kauden alussa seuran jokaiselle joukkueelle ja ryhmälle kirjalliset pelisäännöt, joiden sisältöön urheilijat saavat vaikuttaa
 - Sitouta urheilijat kirjallisesti sääntöihin
 - Tiedota luoduista pelisäännöistä kirjallisesti myös vanhempia
- Luo kauden alussa seuran jokaisen joukkueen ja ryhmän vanhemmille kirjalliset pelisäännöt
- Pidä kauden alussa vanhempainilta, jossa käydään toimintamallit seuran läpi
 - Korosta ainakin luistelijan polkua, etenemistä ryhmästä toiseen, valintoja kilpailevaan kokoonpanoon ja taloutta maksusääntöjen osalta
- Varmista, että jokainen seuran urheilija ja toimihenkilö on hankkinut voimassaolevan luistelupassin
- Tarkista rikosrekisteriotteet lasten kanssa työskenteleviltä valmentajilta, ohjaajilta ja vapaaehtoisilta
- Kysy vähintään kerran kaudessa kirjallista palautetta seuran toiminnasta
 - Palautekyselyssä on syytä ottaa huomioon johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta ja yhteisöllisyys
 - Kuuntele kirjallisen palautteen lisäksi urheilijoiden näkemyksiä arjessa
 - Järjestä urheilijoille kehityskeskustelut vähintään kerran kaudessa
- Järjestä työntekijöille työnohjausta säännöllisesti
 - Hyviä keinoja ovat vertaistuki, esihenkilön järjestämät kehityskeskustelut
- Ohjaa henkilöstöä, urheilijoita ja vanhempia tasaisesti koulutukseen turvallisen toimintaympäristön kontekstissa ja kehota heitä tutustumaan Taitoluisteluliiton vastuullisuusohjelmaan
- **Valitse seuran palkatusta henkilöstöstä tai hallituksesta vastuullisuusvastaava**
 - Vastuuhenkilön ei ole syytä olla puheenjohtaja tai valmentaja
 - Muista pohtia vastuuhenkilön jäävydet – kutsu tarvittaessa seuran muut lajilinjat tai lähiseurat apuun
- Rakenna seuraan yhteydenottokanava, jonka avulla vastuuhenkilöön saa yhteyden tarvittaessa myös nimettömästi
 - Lisää nettisivuille liiton yhteydenottokanava, Et ole yksin ja ILMO –palvelu
- Varmista, että seuran kriisiviestintäsuunnitelma on ajan tasalla
- Tee toimintasuunnitelma, jolla ennaltaehkäisevät toimenpiteet jalkautuvat käytäntöön seuran arkeen

Puheeksi ottaminen

- Suurin osa epäasiallisesta käytöksestä saadaan ratkaistua ottamalla asia puheeksi heti.
- Asianomaiset keskustelevat asian läpi ja sopivat tilanteen ja jatkotoimenpiteet

1. Ilmoita selkeästi, ettet hyväksy epäasiallisesti käyttäytyvän toimintaa ja pyydät sen lopettamista.
Esim. "Hei, toimintasi ei tuntunut kivalta." "En tykkää, kun toimit näin."
2. Kertokaa molemmat näkemyksenne tilanteesta, ja pyrkikään löytämään yhteinen ratkaisu.
3. Mikäli et koe pystyväsi ottamaan asiaa suoraan kyseiselle henkilölle puheeksi tai epäilet rikosta, kerro tapahtuneesta seuran vastuuhenkilölle, ilmoituskanavissa tai muulle turvalliselle aikuiselle.
4. Yritä muistaa tapahtuma-aika ja -paikka, tapahtumien kulku sekä läsnä olleet ihmiset.
Kirjaa nämä asiat ylös.
5. Vaikka puuttuisitkin tilanteeseen itse, kerro tapahtumasta myös eteenpäin edellä mainitulle taholle.

Fasilitoitu keskustelu

- Mikäli tilanne ei ole ratkennut asianosaisten keskustelulla, tulee se saattaa seuran yhteyshenkilön, valmentajan, joukkueenjohtajan, ryhmävastaavan tai muun turvallisen aikuisen tietoisuuteen.
 - Kun saat aikuisena tilanteen tietoosi, vastaanota valitus ja ota se vakavasti. Kirjaa saamasi tiedot muistiin.
 - Arvioi rikos- ja lastensuojeluilmoituksen tarve. Siirry tarvittaessa suoraan diaan 11.
 - Jos olet epävarma, onko kyseessä rikos, kysy aina neuvoa suoraan poliisilta, Rikosuhripäivystyksestä (www.riku.fi) tai Et ole yksin-palvelusta (www.etoleyksin.fi).
- Mikäli tilanteessa ei ole syytä epäillä rikosta, asiaa on syytä lähteä edistämään fasilitoidun keskustelun avulla
 - Joukkueenjohtajan, valmentajan tai muun turvallisen aikuisen johtama keskustelu auttaa usein tilanteen ratkaisemisessa
 - Käy läpi tilanne asianosaisten kesken, kuule molempia osapuolia, pyri löytämään ratkaisu ja toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Sovi seurannasta.

Sovittelun järjestäminen seuran sisällä

- Mikäli asia ei ole ratkennut puheeksi ottamalla tai keskustelemalla, siirytään sovitteluun.
- Sovittelijana toimii **seuran vastuullisuusvastaava**, jonka on oltava puolueeton. Jääviystilanteessa vastuuhenkilölle nimetään sijainen.
 - Sovittelija edistää osapuolten itsenäistä ajattelua, ei pyri ratkaisemaan tilannetta
 - Mukaan on mahdollista ottaa myös esimerkiksi joukkueenjohtaja tai ryhmävastaava
- Sovittelun tavoitteena on lisätä ymmärrystä toista osapuolta kohtaan ja löytää kaikkien osapuolten vaatimuksia tyydyttävän ratkaisu.
- Sovittelu perustuu vapaaehtoisuuteen ja se voidaan keskeyttää missä vaiheessa tilaisuutta vaan. Jotta sovittelulle löytyy edellytykset, kaikkien osapuolten on oltava tilaisuudessa läsnä.
 - Kun sovittelu pidetään valmentajan ja luistelijan/luistelijan perheen välillä, työsuhteessa olevan valmentajan osallistuminen tilaisuuteen on oltava työnantajan puolesta velvoittava.
 - Luistelijoiden välinen sovittelu järjestetään luistelijan, luistelijan vanhemman tai valmentajan pyynnöstä ja asianosaisten suostumuksella. Asianosaisten luistelijoiden vanhempien osallistumisesta tapaamiseen päätetään tilannekohtaisesti.
 - Sovittelija on kuitenkin aina yhteydessä asianosaisten luistelijoiden vanhempiin tapaamisen jälkeen.

Sovittelun pelisäännöt

- Keskustelut ovat luottamuksellisia: osallistujat tekevät keskenään vaitiolosopimuksen
- Sovittelusta kirjataan kirjallinen pöytäkirja
- Sovittelussa sopiminen on vapaaehtoista
- Sovittelussa etsitään ratkaisuja, ei syyllisiä, kaikilla osapuolilla on oikeus tulla kuulluksi ja huomioiduksi.
- Kukin osapuoli puhuu omasta näkökulmastaan, omista kokemuksistaan, omista tunteistaan
- Kukin puhuu vuorollaan ja voi luottaa siihen, että oma vuoro tulee.
 - Sovittelija huolehtii puheenvuorojen tasapuolisuudesta.
 - Sovittelija voi tarvittaessa keskeyttää istunnon, mikäli sovittelun pelisääntöjä loukataan.

Sovittelutilaisuuden kulku

- Sovittelija käy läpi sovittelun pelisäännöt ja oman roolinsa osana kokonaisuutta
- Sovittelija käy läpi tapahtumat ja seikat, jotka ovat sovittelun alussa tiedossa ja ovat johtaneet tilaisuuden järjestämiseen
- Asianosaiset pitävät vuorotellen omat puheenvuoronsa
- Asianosaiset esittävät toiveensa ja vaatimuksensa jatkon suhteen
- Käsittelijä ohjaa ja tukee asianosaisia ajattelua mahdollisen sopimuksen tekemisessä
 - Mahdollinen sopimus kirjataan yhteenvetoon
 - Mikäli sopimukseen ei päästä, voidaan sopia väliaikaiset tavoitteet ja sopia uusi sovittelutilaisuus
- Käsittelytilaisuudesta kirjataan kirjallinen yhteenveto, joka sisältää asianosaisten näkemykset tilaisuuteen johtaneista tapahtumista, asianosaisten esittämät vaatimukset jatkosta sekä asianosaisten laatiman sopimuksen jatkosta.
 - Jokaiselle asianosaiselle annetaan yhteenvedosta omat kappaleet ja yksi kappale yhteenvedoista arkistoidaan
 - Asianosaisten pyynnöstä tai sovittelijan harkinnan mukaan asian käsittelystä tiedotetaan seuran hallitusta
- Sovitaan seurantatilaisuus, jossa arvioidaan laaditun sopimuksen toteutumista
 - Mikäli todetaan, ettei sopimus ole toteutunut tai se on osoittautunut toimimattomaksi, käsittelijä ohjaa ja tukee asianosaisia uuden sopimuksen laatimiseen

Jatkotoimenpiteet

➤ Mikäli ongelma ei ole ratkaistavissa sovittelulla tai se ei sovittelusta huolimatta ratkea tai tapaukseen liittyä selkeitä sääntöjen tai lakien rikkomuksia, edetään jatkotoimenpiteisiin.

- 1. Epäiltäessä rikosta tai lastensuojelutapausta** teon kohdetta kehoitetaan ottamaan yhteys poliisiin tai lastensuojeluviranomaisiin.
- 2. Epäilty vakavat eettiset rikkomukset** tutkitaan SUEK:n toimesta. Mikäli vakava rikkomus on tapahtunut, se viedään tai Urheilun eettiseen kurinpitolautakuntaan.
 - [SUEK:n ILMO-kanava](#)
- 3. Epäilty Taitoluisteluliiton eettisen säännösten vakavat rikkomukset** tutkitaan Liiton toimesta. Mikäli rikkomus on tapahtunut, se viedään Taitoluisteluliiton kurinpitolautakunnan käsittelyyn Liiton kurinpitösääntöjen mukaisesti.
- 4. Työ- ja virkasuhdetta koskevat** sopimukset ja säännöt sekä niihin liittyvät seuraukset; puhuttelu, huomautus, varoitus, irtisanominen. Tapaukset käsitellään työnantajan, eli seuran hallituksen toimesta. Valmentajan on mahdollista saada tukea SAVAL:sta, mikäli hän on jäsen ja työnantajan PALTA:sta, mikäli seura on jäsen.
- 5. Sopimusrikkomukset** ja niihin liittyvät sopimuksissa määritellyt seuraamukset. Tapaukset käsitellään sopimuksen osapuolien kesken.
- 6. Seuran sääntöjen rikkomukset** ja niihin liittyvät säännöissä määritellyt seuraamukset. Tapaukset käsitellään seuran hallituksen toimesta ja niihin on mahdollista saada tukea esimerkiksi liikunnan aluejärjestöjen kautta.
- 7. Muut riitatilanteet** on mahdollista ratkaista seuran ulkopuolisen sovittelijan tuella. Liitto yhteistyökumppaneineen tarjoaa jäsenseuroilleen tukea yhteisen suunnan löytämiseen erityisesti lajispesifeissä asioissa. Vastuuhenkilönä toimii seurakehityspäällikkö. Apua urheiluseuroille tarjoavat useat toimijat, jotka on esitelty seuraavaksi.

Päätöksiin on mahdollista hakea muutosta Urheilun oikeusturvalautakunnasta.

#luistellaan ihmisiksi